

Historiska personligheter

Historiska personligheter är en ny och provokativ serie som behandlar sina huvudpersoner lika sanningsenligt som respektlöst. Blanda Monty Pythons humor med historiska fakta och ni får en glimt av den värld som de rika, berömda och skandalösa bebodde.

Speltid: 22 min.

Från: 11 år

Ämne: historia, svenska

Produktionsland:
Kanada, 2013

Svensk version:
© Filmo, 2017

Ansvarig utgivare:
Micaela Boklund

Filmnr: EDU0005

För ytterligare källinformation:
Kontakta Filmo
08-445 25 50

Alexander den store

År 356 före vår tideräkning föddes Alexander in i en kunglig familj i Pella i Makedonien. Fadern, Filip II av Makedonien, var en krigarkung med många fruar, många slavar och alkoholproblem. Modern, Olympias, ansågs vara hämndlysten och allmänt galen med en barbarisk framtoning. Exempelvis ryktades det att hon låg med ormar. För Alexander berättade hon att han inte var son till Filip utan till guden Zeus, som i egenskap av en orm gjorde henne gravid.

När Alexander var 13 år lyckades han tygla en häst, Bukefalos, vilket ansågs vara omöjligt. Hans pappa blev så imponerad att han sägs ha yttrat orden "Makedonien är för litet för dig". Självklart kunde ju inte vem som helst undervisa någon som är son till Zeus så de lät kalla på den berömda filosofen Aristoteles, som fick i uppgift att vara Alexanders lärare.

När Alexander var 19 år dog hans far. Kort därefter blev många som skulle kunna tänkas ta över tronen mördade. Alexander misstänktes ligga bakom mordet. Hur det än låg till med den saken innebar det att vägen nu låg öppen för honom att ta över tronen.

År 336 f.v.t. blev Alexander ny kung över Makedonien och han satte igång sitt erövringståg direkt. Med makt och propaganda kombinerat med ett militärt snille blev Alexander snabbt framgångsrik. Det första han beslutade sig för att göra var att erövra viktiga grekiska stadsstater som Sparta och Thebe.

FILMO

En del av Swedish Film AB

Box 6014 • 171 06 Solna • SWEDEN • Tel: 08-445 25 59 • Fax: 08-445 25 60
info@filmo.se • www.filmo.se

Efter det vände han sig mot Perserriket, som av tradition var en fiende till Grekland. Perserriket leddes av den berömda Dareios. I invasionens inledning visade Alexander direkt sin styrka när han besegrade Dareios trots ett numerärt underläge. Han kom senare att möta Dareios vid flera andra slag.

Alexander hade problem med alkoholen, han drack för mycket. Även om han verkade hantera det bra. Åtminstone lyckades han vinna flera viktiga slag trots allt drickande. Det sägs att han drack vin till frukost, lunch och middag.

År 331 f.v.t. vann Alexander återigen en viktig seger mot Dareios, denna gång vid Gaugamela. Alla viktiga städer i Främre orienten tillhörde nu hans rike. Han erövrade Egypten och ville sedan utvidga sitt rike längre österut. Men när han kom fram till Pakistan uppstod problem. Soldaterna ville inte längre strida för honom utan hellre stanna upp och njuta av sina segrar. Alexander insåg att han inte längre hade kontroll över sina arméer och att det skulle bli svårt med nya erövringar.

Alexanders sorg förvärrades ytterligare när hans ständiga följeslagare Hefaistion dog. Alexander var nu helt förkrossad och lät korsfästa Hefaistions läkare och ordnade det största libbålet som världen skådat. Alexander själv dog i Babylon år 323 f.v.t. Man vet inte vad dödsorsaken var men det spekuleras i om det kan ha varit vinet, det smutsiga vattnet eller sviterna av hans självmordsförsök.

I filmen berättas det också om att Alexander under sina erövringståg spred den grekiska kulturen till nya områden, samtidigt som han själv tog till sig persiska seder och traditioner.

Nyckelord

Alexander den store, Makedonien, Grekland, Perserriket, erövringar, invasion, kultur, seder, 300-talet f.v.t., 300-talet f.kr., krig, fältherre, antiken

Frågor till filmen

1. Vilken bild av Alexander lyfts fram i filmens inledning? Hur verkar han vara?
2. Var föddes Alexander?
3. Hur växte han upp?
4. Vem fick i uppgift att undervisa Alexander?
5. Varför trodde sig Alexander vara son till en gud?
6. På vilket sätt jämförs Alexander med Hitler och Stalin?

7. Vilka grekiska stadsstater inledde Alexander med att attackera?
8. Vem var Dareios?
9. Vem var Hefaistion?
10. Hur var relationen mellan Alexander och Hefaistion?
11. Vad var det som gjorde att Alexander till slut tvingades avbryta sina erövringar?
12. När och hur dog Alexander?

Diskussionsfrågor

1. Hur minns man Alexander? Vad associerar man till när man hör hans namn nämnas idag?
2. Vilka ideal är det som lyfts fram från den tid då Alexander levde? Jämför med hur idealen ser ut idag? Vilka likheter och skillnader kan ni komma på?
3. Varför tror ni att Alexander den store fortfarande är så populär?
4. Vad har Alexander den store bidragit med till eftervärlden?
5. Vilka av sina egenskaper tror ni att Alexander hade mest nytta av?

Förslag till arbete med filmen

1. Personligheter och egenskaper
Den här filmen ingår i en serie av filmer med rubriken historiska personligheter och fokuserar mycket på vilka de här kända historiska personerna egentligen var och vad som gjorde dem till det de blev kända för.
Dela in klassen i grupper och låt dem diskutera Alexander den stores personlighet och egenskaper. Hur var han som person? Vilka egenskaper hade han? Vilka av dessa egenskaper var positiva för honom? Vilka var negativa för honom? Be eleverna att nyansera och problematisera sitt resonemang genom att exempelvis fundera på om vissa egenskaper ibland kan ses som tillgång och ibland som ett hinder. Be dem eventuellt att även reflektera över sina egna egenskaper på samma sätt.
2. Skriv ett brev - välj mellan två alternativ
Alternativ 1:
Be eleverna att skriva ett brev som är från Alexander till Hefaistion eller från Hefaistion till Alexander. Vad skulle de välja att skriva om? Vilka frågor skulle de ställa?
Alternativ 2:
Eleverna lever samtidigt som Alexander och får chansen att skriva ett brev till honom och ställa intressanta frågor.

Be eleverna eventuellt att läsa upp breven för varandra i grupper och tillsammans fundera över vad ett brev tillbaka skulle kunna innehålla för svar. Denna uppgift kan vara en del i ett ämnesövergripande arbete i svenska och SO.

Internetkällor

http://www.grundskoleboken.se/wiki/Alexander_den_store_och_Hellenismen - Enkel, grundläggande sida med mycket bra information om Alexander den store och Hellenismen.

<https://www.so-rummet.se/kategorier/alexander-den-store> - I SO-rummet finns mycket användbart material, bestående av artiklar, poddar, filmer och länkar.

Några artiklar från historiska tidskrifter som kan vara intressanta att läsa:

<http://militarhistoria.se/serier/alexander-den-store-forlorade-aldrig>

<http://popularhistoria.se/artiklar/alexander-den-store-alexander-den-store-orientens-erovrare>

<http://varldenshistoria.se/krig/kanda-krigsman/alexander-den-store-historiens-baste-militare-strateg>

www.ne.se - Nationalencyklopedin

<http://factlab.com/#lo=1> - Dagens nyheter skolsajt

<http://www.sverigeisiffror.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/> - Statistiska centralbyråns (SCB) lärar- och elevhjälp där du kan hitta statistiska underlag

www.filmo.se - Filmos hemsida

Filmtips:

<https://filmochskola.se/Filmer/T/tankvart/tankvart---aristoteles/>

<https://filmochskola.se/Sok?search=antiken&q=antiken&context=>

<https://www.filmochskola.se/Sok?search=%22historiska+personligheter%22&q=%22historiska+personligheter%22&context=> - Fler avsnitt i serien om historiska personligheter

Filmen om Alexander den store passar bra i historia och svenska för grundskolan och gymnasiet. Här enligt några exempel ur ämnets syfte samt det centrala innehållet i Lgr11 och Gy11, se www.skolverket.se.

Historia grundskolan

• Ämnets syfte:

"Undervisningen i ämnet historia ska syfta till att eleverna utvecklar såväl kunskaper om historiska sammanhang, som sin historiska bildning och sitt historiemedvetande. /.../ Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla kunskaper om historiska förhållanden, historiska begrepp och metoder och om hur historia kan användas för olika syften. Den ska också bidra till att eleverna utvecklar historiska kunskaper om likheter och skillnader i människors levnadsvillkor och värderingar. Därigenom ska eleverna få förståelse för olika kulturella sammanhang och levnadssätt. Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att tillägna sig en historisk referensram och en fördjupad förståelse för nutiden. De ska också få möjlighet att utveckla en kronologisk överblick över hur kvinnor och män genom tiderna har skapat och förändrat samhällen och kulturer. Undervisningen ska stimulera elevernas nyfikenhet på historia och bidra till att de utvecklar kunskaper om hur vi kan veta något om det förflutna genom historiskt källmaterial och möten med platser och människors berättelser. Eleverna ska genom undervisningen även ges förutsättningar att utveckla förmågan att ställa frågor till och värdera källor som ligger till grund för historisk kunskap. Undervisningen ska vidare bidra till att eleverna utvecklar förståelse för att varje tids människor måste bedömas utifrån sin samtids villkor och värderingar."

I årskurs 4-6, historia, Lgr11

- Hur historia används och historiska begrepp

I årskurs 7-9, historia, Lgr11

• Centrala mål:

"Vad historiska källor från någon högkultur, till exempel i Asien eller Amerika, kan berätta om likheter och skillnader i levnadsvillkor för barn, kvinnor och män."

"Några historiska begrepp, till exempel antiken, mellankrigstiden, efterkrigstiden och kalla kriget samt olika syn på deras betydelse."

I årskurs 7-9, svenska, Lgr11

• Centrala mål:

"Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen.

Skönlitteratur som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor. Lyrik, dramatik, sagor och myter."

"Ord och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning."

"Texter som kombinerar ord, bild och ljud, och deras språkliga och dramaturgiska komponenter. Hur uttrycken kan samspela med varandra, till exempel i tv-serier, teaterföreställningar och webbtexter."

Historia, gymnasiet

• Ämnets syfte:

"Undervisningen i ämnet historia ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om det förflutna och om hur historia används. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla förståelse för hur tolkningar av händelser och skeenden som inträffat i det förflutna påverkar synen på nutiden.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om olika tidsperioder. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla förmåga att använda en historisk referensram för att bättre kunna förstå frågor som har betydelse för nuet och framtiden."

I gymnasiet, historia 1a1, Gy11

"Problematisering av historiska tidsindelningars beroende av kulturella och politiska förutsättningar utifrån valda områden."

I gymnasiet, historia 1a2, Gy11

"Hur individer och grupper använt historia i vardagsliv, samhällsliv och politik. Betydelsen av historia i formandet av identiteter, till exempel olika föreställningar om gemensamma kulturarv."

I gymnasiet, historia 1b, Gy11

"Långsiktiga historiska perspektiv på förändrade maktförhållanden och olika historiska förklaringar till dem."

I gymnasiet, svenska, Gy11

- Litteratur, 100 poäng:

"Centrala skönlitterära verk författade av såväl kvinnor som män och tongivande författare från olika epoker, från olika kulturer och från olika delar av världen."

"Sambandet mellan skönlitteraturen och andra konstarter, dvs. hur författare och verk har påverkats av sitt samhälle, sin kultur och av rådande estetiska ideal samt hur författare och verk har påverkat den samhälleliga och estetiska utvecklingen. Den konstnärliga friheten i relation till etik, upphovsrätt och censur."

- Kultur och idéhistoria, 100 poäng:

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att bekanta sig med de konstnärliga uttryckens mångfald och rikedom samt öka elevernas beredskap att ta till sig även sådant som kan te sig nytt och främmande. Eleverna ska ges möjlighet att utveckla ett reflekterande och kritiskt tänkande kring konstverken och konstens roll i samhället.

- Villkoren för konstnärlig verksamhet, hur de skiftat över tid och i olika miljöer samt vilken roll genus och annan grupptillhörighet har spelat i sammanhanget.
- Konstens och kulturens förhållande till makt och överhet inkluderande allt från propaganda till kritiskt ifrågasättande.

Väsentliga aspekter på det estetiska tänkandets historia och olika avgränsningar av begreppet kultur liksom olika föreställningar om finkultur respektive populärkultur genom historien.